

FERETES A L'ESCOLA

Guia per a l'activitat

Índex

0. Introducció

1. Informació per al professorat

- 1.1 Què és 'El Cau de les Feretes'?
- 1.2 Qui són les feretes?

2. Treball previ amb l'alumnat

- 2.1 Visualització dels capítols
 - 2.1.1 Introducció
 - 2.1.2 Capítol: «I queixalets també!»
 - 2.1.3 Capítol: «La nit de les ànimes»
- 2.2 Unitats didàctiques
 - 2.2.1 «I queixalets també!»
 - 2.2.2 «La nit de les ànimes»
- 2.3 Cantem amb les feretes

3. Hem rebut una carta!

- 3.1 Què és aquest sobre?
- 3.2 Preparem l'entrevista
- 3.3 Assagem les cançons

4. Les feretes venen a veure'ns!

- 4.1 La fereta té vergonya
- 4.2 Entrevistem la fereta
- 4.3 Dibuem amb les feretes
- 4.4 Diem adeu amb una cançó

0. Introducció

FERETES A L'ESCOLA és una activitat per a escolars d'Educació Infantil i Primària al voltant de la por, els espantacriatures valencians i les rondalles de la nostra tradició oral.

Es tracta d'una activitat que es compon de DUES PARTS:

- Una **primera part**, que es farà a l'escola supervisada pel professorat a partir de la visualització d'un parell de capítols d'*El Cau de les Feretes*, la realització de les activitats suggerides en les unitats didàctiques que s'inclouen en el punt 2.2 d'aquesta guia, i l'audició d'algunes de les cançons de les feretes.
- Una **segona part**, on dues autèntiques feretes, acompanyades de la il·lustradora Aitana Carrasco i l'actriu Lucía Aibar, visitaran la nostra escola, i ens parlaran de les feretes del cau. Entrevistarem les feretes que ens visiten, crearem un espantacriatures totalment nou mitjançant un gran dibuix col·lectiu, i cantarem i ballarem la cançó de les feretes.

1. Informació per al professorat

1.1 Què és 'El Cau de les Feretes'?

EL CAU DE LES FERETES és una sèrie que recupera l'univers de la tradició oral dels espantacriatures i les llegendes valencianes. Els nostres protagonistes són criatures nascudes de les arrels de l'imaginari popular valencià i les seues llegendes.

La sèrie s'emet els caps de setmana en la televisió d'À Punt i es pot trobar en el web de la televisió valenciana:

<https://apuntmedia.es/es/la-colla/preescolar/el-cau-de-les-feretes>

<https://apuntmedia.es/es/la-colla/infantil/les-cancons-de-les-feretes>

1.2 Qui són les feretes?

Les feretes són cinc espantacriatures de la tradició oral valenciana que viuen juntes al seu cau. El seu objectiu en la vida és espantar criatures però també els encanta fer música i és per això que han fundat una banda de rock molt canyera: **La Banda de les Feretes**.

BUTONI

És més de l'Horta que un arròs amb fesols i naps. És menut, pelut i té banyes i cara de dimoniet. El seu aspecte, malgrat tot, és divertit. És hiperactiu, molt entusiasta i impulsiu, però també un poc babau. Té idees molt estrambòtiques. Somia ser el més terrible de tots els monstres, però la veritat és que és molt poregós i fa més riure que una altra cosa. És la fereta més pocatraça que existeix. És divertit i entremaliat. Té molt poca paciència i vol acabar sempre el primer.

Té molt bona relació amb la Quarantamaula i amb Tombatossals.

QUARANTAMAULA

La seua forma bàsica és mig gata, mig gallina. Canvia de forma a caragol quan s'enfada molt. És la líder del grup; porta la iniciativa i vol manar sempre. Té molt mal perdre però li encanta cantar, jugar i ballar. És la més insistent per a continuar la tradició d'espantar les criatures i, sovint, anima les altres feretes a anar a la ciutat per a espantar els humans. Tanmateix, com que fa tant de temps que la gent les ha oblidades, fan més riure que por. Té un poc de mania a Dragolina perquè li furta protagonisme quan aquesta resol un conflicte i té molt bona relació amb Butoni.

DRAGOLINA

S'ha criat a les Salines de Torrevella. És una dragona peluda i desvergonyida de color taronja amb dues xicotetes ales al cap. És d'estètica punk i porta un imperdible a l'orella. És molt sabuda, li agrada aprendre coses noves i llegir novel·les. És un poc arrogant des del punt de vista intel·lectual, sempre parla bé i corregeix les altres feretes. Discuteix molt a sovint amb la Quarantamaula per una qüestió de lideratge. És la que millor entén la Bubota, amb qui té certa complicitat. Diu que sap tirar foc per la boca, però només és capaç de traure'n fum. En La Banda de les Feretes, toca la guitarra elèctrica i té molta marxa!

TOMBATOSSALS

És de les muntanyes de Castelló. És un gegant i és molt fort. Els seus moviments són lents i, si intenta moure's més ràpidament, tot el cau trontolla. És molt bo i molt sensible i sovint plora per qualsevol motiu. Quan hi ha algun conflicte entre les altres feretes ho passa molt malament. Té molta força però no l'usa mai per a fer mal. Tot i així, de vegades, volent ajudar, fa alguna destrossa. Estima la natura i és un poc *hippy*. És el que més s'encarrega de l'hort. És un amic fidel i lleial. Es porta bé amb les altres feretes i es preocupa de totes per igual i, quan discuteixen, tracta de posar-hi pau.

BUBOTA

És diferent de les altres feretes per les seues característiques físiques: és un fantasma de llençol. No té braços ni ulls ni nas, només té una boca que s'il·lumina quan parla. Flota en lloc de caminar. Com que és de tela, té la capacitat de camuflar-se en forma de cortines, mantell... Parla una llengua que no entenem a base de sons. És molt sincera i molt independent; va a la seua. Com que no té pèls a la llengua i sempre diu el que pensa, sol posar-se en problemes i empenyar les altres feretes que, de vegades, se senten insultades o ferides pels seus comentaris. Té una gran intuïció.

DONYETS

Amb roba i estètica hipster, els donyets viuen sota la tomatera de l'hort. Les feretes, encara que són sabedores de la seua existència, no els veuen mai. Ballen *lindy-hop* i tenen mania a les feretes perquè no els agrada el rock. Són font de conflictes i situacions divertides perquè furten objectes del cau per tal de construir-se coses. Les feretes, en trobar-les a faltar, discuteixen entre elles perquè no saben qui ha sigut i s'acusen mútuament. Parlen a més revolucions que les feretes perquè són molt xicotets, i a més a més ho fan amb *efecte heli*.

2. Treball previ amb l'alumnat

L'activitat té més sentit si es fa un treball previ amb l'alumnat. Allò ideal seria visualitzar els capítols, treballar-ne almenys un a partir de les unitats didàctiques, preparar les preguntes i aprendre com a mínim una de les cançons per tal de poder cantar-les el dia de la visita de les feretes a l'aula.

2.1 Visualització dels capítols

2.1.1 Introducció

Proposta de text per a llegir als xiquets i xiquetes abans del visionat dels capítols (feu-lo vostre adaptant-lo al nivell de l'alumnat):

Al **CAU DE LES FERETES** viuen Quarantamaula, Bubota, Tombatossals, Butoni i Dragolina: cinc criatures ben peculiars de la tradició oral valenciana. Són divertides, entremaliades, molt gamberres i molt marranes. En un hortet que hi ha ben a prop del cau, hi viuen els donyets, a qui les feretes no han vist mai però que els donen més d'un maldecap: sovint, entren a sa casa i els fan alguna malifeta o els furten alguna cosa.

Al cau qualsevol dia és un bon dia per a resoldre un problema quotidià, començar una aventura o discutir acaloradament sobre qualsevol favada.

A les feretes els encanta fer por als menuts i les menudes però, després d'haver estat tant de temps oblidades per tot el món, han perdut pràctica i, per molt que ho intenten, ja no fan por ni a un caragol. També els agrada molt anar al seu garatge, agafar la guitarra, la bateria i la resta d'instruments i tocar les seues cançons.

Ningú no sap ben bé on es troba el cau de les feretes. Aquells que han aconseguit arribar-hi és perquè s'han perdut, però no recorden mai el camí per a tornar-hi. El cau no està ni lluny ni prop, ni al sud ni al nord, ni al mar ni a la muntanya... És un lloc a mitjan camí entre la fantasia i la realitat, entre el món que podem veure amb els ulls i aquell que s'amaga dels nostres sentits.

Xiquets, xiquetes, amagueu-vos, que venen les feretes!

2.1.2 Capítol: «I queixalets també!»

A la porta del cau, les feretes troben un xiquet de bolquers dins d'una cistella. Els pega un bon esglai quan descobreixen que té dents, i queixalets també! El sobresalt és tan gran com el que pateix Quarantamaula quan veu les dents de Butoni. Podria ser tot un malson de Quarantamaula provocat per la febra?

Enllaç per a veure el capítol:

<https://apuntmedia.es/va/la-colla/infantil/el-cau-de-les-feretes/i-queixalets-tambe-feretes>

2.1.3 Capítol: «La nit de les ànimes»

La nit de Halloween és en realitat la nit de les ànimes, una data en què és tradició menjar castanyes, encendre candeles i contar històries de por, encara que aquestes instruccions no semblen estar molt clares per a les feretes. Quin desgavell!

Enllaç per a veure el capítol:

<https://apuntmedia.es/es/la-colla/infantil/el-cau-de-les-feretes/la-nit-de-les-animes-complet>

2.2 Unitats didàctiques

2.2.1 «I queixalets també!»

•EIXOS TEMÀTICS

- La por
- Rondalles valencianes
- Enric Valor

•OBJECTIUS

- Parlar al voltant de la por i esbrinar quines coses fan por i per què.
- Conèixer la rondalla *I queixalets, també!* i altres contarelles d'Enric Valor.
- Investigar qui era Enric Valor i què va fer.

•DESENVOLUPAMENT

· Consell de les feretes

- Els i les alumnes expressen les seues impressions i pensaments al voltant del capítol que han visionat.
- Exposició de temes diversos per part del mestre o la mestra.

Debat entorn de la por:

Què és la por? Quines coses fan por? A totes i a tots ens fan por les mateixes coses? Només les criatures tenen por, o la gent gran també en té? És bo tindre por?...

· Feretes que escolten

- **Les rondalles:** Sabeu què és una rondalla? Coneixíeu aquesta rondalla? En coneixeu d'altres?
- **Enric Valor:** Sabeu qui és Enric Valor? Quina professió tenia? S'inventava ell les rondalles?
- **Contem una rondalla:** El mestre o la mestra conta una rondalla d'Enric Valor (pot ser *I queixalets també!* o qualsevol altra) i fa preguntes: ix algun gegant, com Tombatossals? Algun donyet? I algun altre espantacriatures? És de por?

· Feretes en acció

- **Juguem a Què passaria si...?** Què passaria si canviàrem el final de la rondalla que hem triat? Què passaria si la nostra fereta preferida aterrava en mig d'un conte que coneixem? Canviaria el final?
- **Dibuixem feretes:** fem un retrat de la nostra fereta preferida.

· Eixiu del cau!

- Enviem fotos de l'activitat a lacolla@apuntmedia.es

2.2.2 La nit de les ànimes

•EIXOS TEMÀTICS

- La por
- La festa de Tots Sants i la Nit de les Ànimes
- Festes tradicionals valencianes

•OBJECTIUS

- Parlar al voltant de la por i esbrinar quines coses fan por i per què.
- Conèixer la festa de Tots Sants i la Nit de les Ànimes
- Conèixer altres festes tradicionals valencianes.

•DESENVOLUPAMENT

· **Consell de les Feretes**

- Tot l'alumnat expressa les seues impressions i pensaments al voltant del capítol que ha visionat.
- Exposició de temes diversos per part del mestre o mestra. Debat entorn de la por:

Què és la por? Quines coses fan por? A totes i a tots ens fan por les mateixes coses? Només les criatures tenen por, o la gent gran també en té? És bo tindre por?...

· **Feretes que investiguen**

- **La Nit de Tots Sants i la Nit de les Ànimes:** Coneixeu la festa de Tots Sants? I la Nit de les Ànimes? Coneixeu la festa de Halloween? La celebren a casa? Es pareixen les dues celebracions? Quines diferències tenen?...
- **Preguntem els iaïos i iaïes:** Preguntem als iaïos i les iaïes de casa o a la gent gran del poble si coneixen la Nit de les Ànimes i la festa de Tots Sants? Com se celebrava quan ells i elles eren xicotets? Es disfressaven? Menjaven alguna cosa especial? Era divertit?
- **Altres festes tradicionals:** Coneixem alguna altra festa tradicional? Quan mengem la mona? I bunyols? I massapanets en forma de fruites i verdures? Què fem per Pasqua? I per Sant Dionís?

· **Feretes en acció**

- **Els pastissets de Tots Sants de les feretes:** fem pastissets de Tots Sants per a les feretes, tenint en compte que a elles els agraden coses com els cucs, les mosques, els pets i les coses fastigoses. Podem usar fang i decorar-los amb pedres, branques, brossa..., també podem pintar-los amb tèmperes.
- **Dibuixem feretes:** fem un retrat de la nostra fereta preferida.

· **Eixiu del cau!**

- Enviem fotos de l'activitat a lacolla@apunmedia.es

2.3 Cantem amb les feretes

Escoltem i veiem els vídeos musicals de 3 de les cançons de les feretes i aprenem a cantar-ne almenys una* (us imagineu que algun dia venen les feretes a l'escola i podem cantar amb elles?):

- «Plena de dents»:

<https://apuntmedia.es/es/la-colla/infantil/les-cancons-de-les-feretes/plena-de-dents>

- «El teu aniversari»:

<https://apuntmedia.es/va/la-colla/novetats/La-Colla-et-felicita-pel-teu-aniversari>

- «Som les feretes»:

<https://apuntmedia.es/va/la-colla/preescolar/les-cancons-de-les-feretes/som-les-feretes-canco>

* En cas d'aprendre'n només una o dues, que siguin, preferentment, la cançó «Som les feretes», que és la que cantarem per acomiadar-nos el dia de la visita a l'aula i «El teu aniversari», que cantarem per a fer eixir una de les feretes del seu amagatall.

3. Hem rebut una carta!

3.1 Què és aquest sobre?

El mestre o la mestra imprimiran la carta que s'adjunta en format JPG. Poden imprimir-la en grandària A4 o A3, i la introduiran dins d'un sobre que duran a classe.

Aprofitant l'ocasió, parlaran amb l'alumnat al voltant de la correspondència: Què és un sobre? I un segell? Per a què serveixen? Què és una carta i per a què serveix? Hem rebut alguna vegada una carta? N'hem escrita alguna?

Després llegirem la carta entre tots i totes, comprenent-la bé. **És una carta que ve del Cau de les Feretes!** En aquesta, les feretes ens conten que estan fartes d'estar sempre al cau, sempre tancades dins de les pantalles, que tenen ganes d'eixir i conèixer món i veure xiquets i xiquetes de carn i os (i potser pegar-los una xupladeta per veure de què fan gust). La carta diu també que aniran prompte a visitar-los a l'escola i recorden l'alumnat que han de veure els capítols, aprendre les cançons i preparar les preguntes per a l'entrevista.

3.2 Preparem l'entrevista

Tal com ens demanen les feretes, pensem quines preguntes els farem quan vinguen i les apuntem perquè no se'ns obliden. Què volem saber-ne? Quants anys tenen? Quin és el seu color preferit? Què mengen? Tenen germans o germanes? Mosseguen?...

3.3 Assagem les cançons

Assagem bé les cançons que ens han enviat, així, quan vinguem, podrem cantar amb elles.

També podem inventar alguna xicoteta coreografia per a «Som les feretes» entre tots i totes, així ensenyarem a les feretes com es balla el dia que vinguen a veure'ns.

Estimats xiquets i xiquetes,

som les feretes i vos escrivim aquesta carta des del nostre cau.

Com esteu? Esteu bé? O potser un poquet avorrits i avorrides?

Nosaltres estem molt avorrides, perquè ens passem els dies mirant passar les mosques (i menjant-les!). Tenim ganes de fer noves amics i amigues.

Hui estem contentíssimes perquè ens han convidat a anar a la vostra escola a fer-vos una visita.

Vos convidem a que vegeu alguns capítols de "El Cau de les Feretes". També vos enviem tres cançons perquè vos les apreneu i les puguem cantar tots junts. I prepareu algunes preguntes, que a les feretes ens encanta que ens preguntin coses! (També ens agrada menjar pastissots d'aranya i banyar-nos en bassals plens de fang).

Estem molt emocionades. Esperen-nos! Ens esperareu? ARRIBAREM PROMPT!

Moltes beradetes, abraçadetes i massegadetes,

Les Feretes

Dragolina

Dutoni

TOMBAT&22AL2

Quarantamaula

Rubota

4. Les feretes venen a vore'ns!

Coneixem Aitana Carrasco: ha vingut amb alguna fereta perquè no només és il·lustradora, sinó que també és domadora de feretes. Ens explicarà que la fereta amb la qual ha vingut té mota vergonya... i té por dels xiquets i les xiquetes!

4.1 La fereta té vergonya

Amb l'ajuda de l'alumnat, Aitana farà eixir la fereta del seu amagatall. Com que hui és el seu aniversari, li cantarem «El teu aniversari» i ella eixirà i es presentarà.

Qui ha vingut a veure'ns? Quina fereta és? La coneixem? L'hem vista abans? Algú es recorda del seu nom?

4.2 Entrevistem la fereta

L'alumnat li farà les preguntes que té preparades, poden ser al voltant del capítol o de la seua vida privada: Quants anys fa hui? Què li fa por? Li agrada eixir en la tele? On està el Cau de les Feretes? Qui és la seua millor amiga fereta?

4.3 Dibuixem amb la fereta

La fereta proposa a Aitana que faça un dibuix de gran format: una fereta nova, una que encara no existeix, inventada de forma col·lectiva entre tots i totes.

Amb l'ajuda de la fereta més nerviosa de totes (que prendrà el torn de paraula, donarà idees boges i farà comentaris propis d'una fera), l'alumnat anirà proposant les característiques del nou monstre (orelles de drac, nas de porc, cabells de romaní, bec d'estruç, potes de gallina, braços de tetera...). Aitana anirà dibuixant el monstre resultant en un tros paper continu preparat amb anterioritat (apegat sobre la pissarra) i que es quedarà de record a l'escola.

4.4 Diem adeu amb una cançó

La fereta ens conta que li agrada molt cantar: li agradaria molt acomiadar-se cantant amb l'alumnat, però sap poquíssimes cançons... Algú sap cantar la cançó de les feretes?

A tall de comiat, cantarem i ballarem «**Som les feretes**».

Si podem, farem algunes fotos durant l'activitat i les enviarem a **La Colla d'À Punt**: <https://apuntmedia.es/es/la-colla>

COSES QUE CAL TINDRE EN COMPTE ABANS DE LA VISITA:

- Caldrà visionar algun dels capítols d'***El Cau de les Feretes*** a què es fa referència en aquesta guia.
- Caldrà preparar les preguntes que farem a les feretes i aprendre almenys una de les tres cançons que s'hi proposen (preferiblement «**Som les feretes**» i «**El teu aniversari**»).

COSES QUE CAL TINDRE EN COMPTE PER AL DIA DE LA VISITA:

- Caldrà tindre una aula buida perquè una estoneta abans entren Aitana i Lucía i hi munten un teatret on s'amagaran Lucía i les feretes/titelles.
- Una vegada estiguen preparades, Aitana avisarà perquè entren els i les alumnes i començarà l'espectacle (que té una durada aproximada d'uns **40 minuts**).
- A l'aula caldrà que hi haja un tros de paper continu (d'un metre o un metre i mig de llarg aproximadament) apegat amb cinta adhesiva sobre la pissarra, així estarà preparat per a la part de l'espectacle del dibuix col·lectiu.

Ens veiem prompte!